

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Prolegomena sex, & duos priores libros De Necessitate Divinæ
Gratiæ Ad Honesta Opera

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1620

Cap. V. An status gratiæ, & originalis iustitiæ per eandem formam
constituantur, ac subinde quomodo separari possint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94086](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94086)

Prima sententia debita fuit integritati primæ conditionis, ac proinde natura originalis dicenda est, non supernaturalis. Vbi manifeste sententia præcedit, naturæ integræ debitum esse statum gratiæ, ac proinde non potuisse ab illo, saltem secundum legem ordinariam, separari. Fundamentum autem, quod ductus fuerit, apud ipsum non legi, quia nec eius opera videre potui, nec ab alijs refertur. Quare suspicor, authorem illum sensisse, gratiam esse humanæ naturæ debitam, si per aliquod peccatum non impediat. Vnde per integritatem primæ conditionis nihil aliud intellexisse videtur, quàm naturæ innocentiam, cui sensus esse connaturalem elevationem ad diuinæ naturæ consortium. Potest etiam pro hac opinione adduci D. Thom. 1. p. qu. 95. artic. 1. ubi probat, hominem primum fuisse in gratia creatum, quia per gratiam subdebatur superior voluntas Deo, & inferior appetitus superiori, in qua subiectione integritas naturæ consistit. Nam hinc sequitur, integritatem illam fuisse effectum gratiæ, ac subinde non posse ab illa separari. Est tamen discrimen, quia iuxta hanc sententiam Diui Thomæ non erit gratia debita integritati naturæ, vt Baius dicebat, sed potius integritas erit debita gratiæ in ipsa naturæ institutione eidem collata. Vtque autem modo sequi videtur, statum integræ naturæ non esse separabilem à statu gratiæ.

4. Nihilominus contraria sententia omnino vera, & opposita certa est, quæ sumitur ex Doctoribus præcedenti capite allegatis, præsertimque ex Caietano & modernis in 1. 2. quæstion. 109. in princip. & ex Alense, & alijs, quos statim referam. Ad illam igitur explicandam statuo in primis, statum integræ naturæ, vel originalis iustitiæ, vt supra explicatus est, per se non ordinare, vel subleuare hominem ultra naturalem finem, sed solum addere donum liberaliter datum ultra totum naturæ debitum, conferens rectitudinē quandam in ordine ad honestatem, & consummatam perfectionem naturalem. Hæc assertio communis est apud authores allegatos, & statim referendos & quoad vtramque partem facile potest ex dictis probari. Ratio ergo prioris partis est, quia per hoc donū solum subuenitur illi imperfectioni, & infirmitati, quæ nascitur ex naturali inclinatione appetitus sentientis, & ex naturali modo cognoscendi hominis, incipiendo à sensibilibus obiectis, quæ naturaliter mouent sentientem appetitum, & ex alijs corporis defectibus, sed tota hæc imperfectio potest impediri, sanari, ac componi sine ordinatione hominis ad finem supernaturalem: ergo integritas naturæ per se, ac præcise spectata non includit illam ordinationem. In hoc ergo conuenit status naturæ integræ præcise sumptus cum statu puræ naturæ, quod vterque includit debitum ordinem ad Deum, vel finem naturalem, neuterque eorum ordinationem hominis ad vltiorem finem requirit.

5. Et hinc inferitur, statum integræ naturæ distinctū esse à proprio statu gratiæ, & separabilem ab illo. Probat, quia status gratiæ intrinsece includit habitudinem ad Deum, vt supernaturalem finem: imo & proportionem intrinsecam connaturalem ad visionem eius: sed status naturæ integræ per se non posulat illam habitudinem, nedum intrinsecam proportionem: ergo non requirit statum gratiæ. Vnde etiam constat, esse separabilem ab illo, quia est inferioris ordinis, & non est, vnde habeat talem connexionem cum statu superioris ordinis. Adde statum gratiæ posse separari ab statu integræ naturæ, vt patet in hominibus iustis, qui sunt in hoc statu naturæ lapsi. Eademque, vel maiori ratione potuisset Deus si voluisset, creare hominem innocentem, & in statu gratiæ, & sine integritate naturæ, id est, cum fomite, & concupiscentia naturali, non pœnali, quia perfectio gratiæ per se non requirit illam integritatem, tum quia est diuersi ordinis, & rationis, tum quia in homine ex Adamo genito sine illa inuenitur. Nec est

Part I.

iam imperfectio fomitis necessario supponit culpam aut carentiam gratiæ, sed, vt naturalis proprietas, relinquit à principio posset in homine iusto. Totum ergo hoc pendet ex libera Dei voluntate, ac dispositione, ergo à fortiori è contrario separari potest status naturæ integræ à statu gratiæ.

6. Quin potius de facto separatam fuisse in Adamo in initio suæ creationis multi Theologi docuerunt, vt Alens. 2. part. quæst. 91. memb. 1. art. 3. & 4. p. qu. 4. memb. 7. art. 3. ad argumenta, Altiſidor. lib. 2. summa cap. 3. qu. 2. Bonauent. in 2. dist. 29. art. 2. qu. 2. & ibi Scot. & Marfil. in 2. q. 16. art. 6. Hugo autem Viç. lib. 1. de Sacrament. par. 6. cap. 17. in fine, rem dubiam esse censet, etiam de toto tempore illius status ante peccatum Adæ, licet in cap. 10. aperte dixisset, Adam in primo statu habuisse charitatem. Quod est omnino certum, vt supra dixi. Vnde etiam multo probabilius est, à principio fuisse coniunctos illos status naturæ integræ, & gratiæ, quia nulla est necessaria mora, & quia hoc magis decet diuinam liberalitatē, & quia ipsa integritas naturæ propter faciliorem gratiæ custodiam data est, & quia omnia, quæ Scriptura dicit de creatione primi hominis magis huic parti fauent, vt tradit D. Thom. 1. p. qu. 95. ubi de hoc latius. Et ita etiam sentiunt Hieron. 1. 1. contra Iovin. Aug. 4. de Ciuitat. cap. 11. & 27. & l. de Correction. & grat. cap. 10.

7. Ad fundamentum autem, quod Baius insinuare diximus, respondemus in primis falsum esse naturam integram ultra naturalem perfectionem humanæ naturæ nihil addere, nisi carentiam culpæ, seu innocentiam, hanc enim habere potest etiam pura natura: integra vero addit speciale donum continens inferiorum appetitum sub superiori, vt declaratum est. Deinde dico, falsum etiam esse, naturæ humanæ innocentie, siue integræ, siue non integræ, deberi sublimationem in consortium diuinæ naturæ: nam hæc est mera gratia longe altioris ordinis, quæ mere gratiæ, & ultra omne naturæ debitum data est, & ideo nec naturalis dici potest, nec habere connexionem connaturalitatis, vt sic dicam, cum ipsa natura, quantumcumque intra suum ordinem immaculata, seu perfecta sit. Ad D. Thomam capite sequente respondemus.

CAPVT V.

An status gratiæ, & originalis iustitiæ per eandem formam constituantur, ac subinde quomodo separari possint?

1. Hic quæstioni occasionem nobis præbuit Diuus Thomas supra allegatus in 1. p. qu. 95. artic. 1. ubi dubitandi sentit rectitudinem status originalis iustitiæ fuisse ratio summi gratiæ sanctificantis effectum. Nam hæc gratia est forma propria gratiæ statū formaliter conferens, ergo vna est, eademque forma vtrumque illum statum constituens, quomodo ergo poterunt inter se separari, cum forma non possit suo adæquato effectu carere? Quam difficultatem attingens Soto lib. 1. de Natura, & gratia cap. 5. in eam inclinat sententiam, quæ affirmat, gratiam non distingui à iustitia originali, ac subinde ipsammet gratiam sanctificantem formaliter contulisse primo homini integritatem naturæ. Ex quo plane sequitur, eandem esse vtriusque status formam, solumque differre, quia gratia quando dabat naturæ integritatem, erat robustior, & fortior (vt ait) quā nunc sit, quando solum confert sanctitatem sine integritate.

2. Hæc vero sententia (nisi fortasse abutatur vocibus in significatione neque vltata, neque ab authore suo de Soto, clarata) intelligi sane non potest: quia effectus formalis formæ, neque impeditur neque variatur, manente eadem forma informante subiectum. Cum ergo

L

gratia

gratia nunc sit in nobis, totumque suum formalem effectum nobis conferat, & non det integritatem, profecto nunquam potuit illam formaliter dare. Neque verba illa *robustior*, aut *fortior*, possunt aliquid significare formaliter existens in gratia primi hominis, ratione cuius potuerit formaliter conferre illum effectum. Nam in simplici qualitate, qualis est gratia sanctificans, intelligi non potest alius vigor, nisi intensio, neque aliud robur intrinsecum, nisi quod nascitur ex maiori intensioe, & radicatione in subiecto, sola a maiori intensio non sufficit ad illum effectum formalem, ut constat. Eo vel maxime quod gratia sepe intensior est in homine nunc lapsa, quam fuerit in primo homine ante peccatum, iuxta illud, *Ego veni, ut vitam habeant, & abundantius habeant*. Declaratur tandem, quia vel loquimur de gratia prout præcise est in essentia animæ, & sic impossibile est, ut formaliter det integritatem: nam hæc integritas formaliter est in potentijs, seu ad illas pertinet: gratia vero, ut sic spectata, totum suum formalem effectum habet in sola animæ essentia, quia ibi inhæret, & consequenter totam entitatem suam ibi habet collocatam. Vel loquimur de gratia, prout includit habitus infusus operatiuos, & ab illa manantes, & sic etiam integritatem dare non potest, etiam si illi habitus in potentijs sint. Quia illi habitus solum eleuant potetias ad nouum genus operationum superantium totum ordinem naturæ. Et inde est, ut nunc etiam in nobis tales habitus, licet interdum sint valde intensi, formaliter non diminuunt appetitus passionem, ut nunc suppono: ergo multo minus poterunt formaliter dare naturæ integritatem.

3. Vera igitur sententia est, statum gratiæ secundum legem Dei ordinariam comparari ad statum innocentie, seu integræ naturæ, tanquam fundamentum ei, statum vero innocentie formaliter aliquid addere ultra statum gratiæ, quod per se, ac formaliter in hoc non includitur, nec per dona gratiæ sanctificantis confertur. Hanc sententiam sumo ex D. Thoma 1. p. qu. 100. artic. 1. ad 2. & 1. 2. quæst. 109. artic. 2. & Caietan. 1. p. q. 95. art. 1. ubi hoc modo intelligit D. Thom. ibi, qui in eodem sensu exponendus est, ubique de hac materia loquitur, ut in 1. p. q. 97. & 1. 2. q. 83. & in 2. dist. 32. Et declaratur breuiter, nam licet integritas naturæ formaliter consistat in aliqua perfectione quam gratia formaliter non confert, nihilominus Deus non dedit perfectionem illam alicui homini, nisi iusto, & sibi grato, ut inductione constat, iuxta superius dicta, & B. Virgine. Non legimus enim nec credimus donum illud communicatum esse alteri homini viatori, omnes autem illi cum dono illo sanctificantem acceperunt: ergo signum est, ex lege ordinaria, seu definita Dei prouidentia hæc duo habere aliquam connexionem inter se: ergo oportet intelligere, gratiam esse aliquo modo fundamentum alterius status, seu perfectionis. Probatur hæc vltima consequentia: primo, quia recta naturæ constitutio postulat, ut prima eius institutio, & ordinatio sit in finem vltimum, & supremum, talis autem ordinatio respectu finis supernaturalis, propter quem natura humana instituta est, per gratiā perficitur, & intrinsece constituitur: ergo inter omnes perfectiones superantes naturam, quas Deus homini contulit in sua creatione, gratia fuit tanquam fundamentum ceterarum. Confirmatur, nam iuxta doctrinam Augustini, & D. Thomæ in statu innocentie hic ordo constitutus est, ut pars inferior esset perfecte subiecta superiori, & superior Deo, ita ut non posset inferior insurgere contra superiorē, nisi hæc auerteretur à Deo: ergo primum fundamentum illius status, & à quo omnia pendebant, erat perfecta conuersio, & subiectio ad Deum: hæc a fit per gratiam: ergo illa erat fundamentum reliquorum. Denique illa integritas data non est tanquam debita naturæ: ergo data est, ut gratia

inferuiret, & naturam illi perfecte obedientem redderet: ergo.

4. Vnde obiter intelligitur, non dici gratiam fundamentum originalis iustitiæ, quantum ad propriam perfectionem suam, vel quia talis perfectio physice resultet ex gratia, vel quia ei connaturaliter debeatur. Nam licet utrumque horum de habitibus per se infusus sentiri possit probabiliter, non vero de illa naturæ perfectione, quia est diuersi ordinis, solumque ob indigentiam subiecti simul data est cum gratia. Et ideo in angelis non habuit locum, quamuis in eis gratia cum omnibus proprietatibus sibi connaturalibus perfecta fuerit. Dicitur ergo fundamentum originalis iustitiæ, vel integritatis naturæ, quia secundum conuenientem ordinem supernaturalis prouidentie diuinæ illo modo dari debuit, ut satis explicatum manet. Vnde gratia respectu originalis iustitiæ dici potest fundamentum non necessitatis, sed congruitatis. Nam licet humana natura non esset per gratiam ad consortium diuinæ naturæ sublimata, nec subiecta Deo, ut fini supernaturali: nihilominus esse posset recte ordinata, & subiecta Deo, ut auctori, & fini naturali, quæ subordinatio satis esset, ut naturæ integritas, & immunitas à corporis defectibus ei addi posset. Nunc vero quia ad vltiorem finem creata est, debuit primo coniungi per gratiam, ut huic tanquam primo fundamento omnis alia perfectio adderetur.

5. Atque hinc facile patet altera pars assertionis, nempe, statum innocentie addidisse perfectionem formaliter distinctam à gratia, quod satis etiam probatur, quæ contra Sotum diximus. Ab effectu etiam id patet, & optime declaratur, quia in nobis est gratia sine illa perfectione, quam addebat originalis iustitia, quia nimirum fundamentum interdum esse potest sine superaddita perfectione. Id autem in nobis contingit, non quia dona Dei sint cum poenitentia, sed quia illa est iusta pœna originalis peccati, Deus enim non, nisi innocentibus perfectionem illam communicare, iustissime decreuit.

6. Ex quo facile expeditur ratio dubitandi supra tacta, & resoluitur alia quæstio, quæ solet fuisse tractari, & videtur esse de nomine, an iustitia originalis includeret formaliter gratiam. Duobus enim modis potest accipi originalis iustitia. Primo, ut includebat totam rectitudinem hominis, & in se, quoad omnes potencias, & partes suas, & in ordine ad Deum, ut finem vltimum cuiusque ordinis, & hoc modo sine dubio iustitia includebat gratiam, tanquam basim, & radicem omnium illorum bonorum. Alio vero modo sumi potest iustitia originalis præcise pro illa integritate, seu perfectione, quam addebat vltra gratiam, & sic clarum est, non includere illam formaliter, sed fundari in illa, ex ordinatione diuina potius, quæ ex intrinseca rei natura. Vnde fit consequens, idem esse dicendum de omnibus donis, & virtutibus per se infusis, quæ gratiam sanctificantem consequuntur tanquam proprietates eius, eleuant potencias hominis ad finem, & actus superioris ordinis, quam eleuationem ut dixi, status naturæ integræ per se, & intrinsece non requirit: ergo nec iustitia originalis formaliter includit hos habitus, vel eorum aliquem. Et hoc modo loquuti sumus de hac iustitia capite precedenti, & loquemur in sequentibus, sicut etiam videtur loqui Diuus Thomas, quoties declarat, quid possit natura integra absque gratia. Et idem sentit Caietanus, prima parte, qu. 95. art. 1.

7. Iam vero solum erit de nomine quæstio, an iustitia originalis dicenda sit gratia, nec ne? Vnde dicendum est breuiter, hoc donum per se non esse gratiam simpliciter dictam, prout dicit ordinem ad gloriam, seu supernaturalem sanctificationem, latius vero posse dici gratiam, id est, gratuitum donum non debitum naturæ. An vero hoc donum consistet in aliquo habitu per accidens infuso, vel in qualitate

Gratia statum est basis, cui aliquid addit integræ naturæ statum, qui declaratur, & probatur.

Confirmatio

Originalis iustitia gratia congruitatis non necessitatis fundamentum est.

5. Assertionis pars probatur.

6. Solutio ratio dubitandi cum altera quæst.

7. Iustitia originalis latius appellatur gratia.

CAPVT VI.

Quis, & qualis sit status hominis in natura lapsæ?

8. Vnde tandem infero, homines in statu integræ, vel puræ naturæ conuenire in necessitate, & indigentia gratiæ ad efficiendos actus supernaturales, non solum collectivè, sed etiam distributivè, id est, quoad singulos, quia in neutro statu includit vires supernaturales, nec per se postulat principium intrinsecum supernaturalium actuum, nec auxilium, aut providentiam ordinis supernaturalis. Vterius etiam conueniunt illi duo status in æqualitate virium per se ad efficiendos quoscunque actus bonos ordinis naturalis, quia facultates intrinsecæ, & per se, seu physicè requisitæ ad huiusmodi actus, sunt eadem in utroque statu. Nam integritas naturæ non addit novam naturalem facultatem, sed ad summum facilitatem vtendi facultate naturali, & ablationem aliquorum impedimentorum. Ex quo non sequitur augmentum potestatis per se, & qualis physice in operando, sed tantum sequitur maior potestas per accidens per ablationem impedimentorum, quæ moraliter esse potest absolute maior ad constantius, & perseverantius operandum, vt in sequ. libro latius explicabitur.

9. Vnde occurrebat statim hæc quæstio, an saltem gratia adiuvans ad bene operandum moraliter, sit necessario coniuncta cum statu iustitiæ originalis, seu integræ naturæ. Theologi enim, qui docent naturam intellectualem, eo ipso, quod libera est, & prævia cogitatione honesta, & congrua indiget ad recte operandum, indigere auxilio speciali diuinæ gratiæ ad singulas operationes honestas recte efficiendas: si consentaneæ ad naturalem conditionem talis naturæ, & ad perfectionem diuinæ providentiæ loqui velint: fateri profecto debent, non potuisse naturam humanam, siue integram, siue integritate carentem creari modo connaturali, nisi sub providentiâ gratiæ auxiliantis, etiam si talis gratia in sua substantia, & gradu supernaturalis non sit. Quia non potuit Deus, iuxta debitum providentiæ modum, hominem creare omni auxilio necessario ad bene operandum destitutum: si ergo tale auxilium est vera gratia, necessitate quadam debiti connaturalis connexa est creatio talis naturæ cum providentiâ gratiæ: ergo non potuit in dictis statibus creari sine alicuius gratiæ adiectione, seu provisione.

10. Ego vero fundamentum illud falsum esse censeo, ideoque absolute assero; potuisse naturam humanam creari seclusa speciali providentiâ alicuius propriæ gratiæ. Maxime vero in natura integra, quia sufficiens principium est ad operandum multo tempore honeste, sine peccato, cum communi cursu naturæ sic institutæ, & cum concursu primæ causæ. Nam seclusa integritate specialior providentiâ Dei esset necessaria ad constantem honestè operandum, tamen etiam illa non mereretur propriam gratiæ appellationem, vt capite sequenti attingam, & in sequenti libro latius dicetur, ibi enim fundamenta, & principia variorum sententiæ expendenda sunt, & ideo nunc longiori huius puncti disputatione superfedeo.

Pars I.

1. Vponimus, hominem non denominari lapsū, nisi ab aliqua culpa, seu peccato, quia sola culpa aufert innocentiam ab homine, & constituit illum in quodam deteriori statu, quam in prima sua conditione habuerit, & ideo per solam culpam tolli dicitur. Imo non qualibet culpa appellatur simpliciter lapsus hominis, seu constituit illum in statu naturæ lapsæ, sed talem esse oportet, vt per illam auertatur à Deo ultimo fine suo, indignusque ipsius amicitia, ac æterna beatitudine fiat, quod facit solum peccatum mortale. Veniale enim, sicut non est peccatum, nisi secundum quid, ita non esset sufficiens ad hunc statum naturæ lapsæ constituendum: status ergo naturæ lapsæ idem est, quod status ex peccato contractus.

2. Vnde fit, hunc statum non tantum in homine ordinato ad finem supernaturalem, vel prius creato in iustitia, seu integritate naturæ, sed etiam in homine creato in puris naturalibus inueniri posse, quia peccare posset, vt per se constat. Tunc autem homo lapsus post statum puræ naturæ non differret à seipso in amissione alicuius doni superantis naturam, sed tantum in additione culpæ, & obliquitatis rectæ rationis, vt capite sequenti declarabimus. Posset etiam alia conditio in eo notari, quod ille lapsus hominis in pura natura constituti esset personalis tantum, non capitalis, seu totius naturæ, quia hoc requirit aliquè statum ultra exigentiam naturæ. Quin potius hæc proprietas etiam in homine constituto in natura integra, siue ordinato, siue non ordinato ad finem supernaturalem, inueniri posset. Denique posset reperiri in vna, vel altera persona humana, & non in alijs. Quia si solum conderetur homo vt priuata persona, lapsus eius esset personalis tantum, sicut in angelis vniuscuiusque lapsus personalis tantum fuit. In hoc ergo differt lapsus Adami ab illo, quem in tali homine considerare possumus, quia lapsus Adæ non tantum fuit personalis, sed etiam capitalis, quia fuit in illo non tantum vt in persona priuata, sed etiam vt in capite totius naturæ, ita constituto ex speciali ordinatione diuinâ, & ideo lapsus eius fuit lapsus totius humanæ naturæ. Atque hoc modo sumitur in hac materia, quoties de homine lapsus sermo est.

3. Præterea considerandum est, hominem constitutum in natura lapsa hoc posteriori modo, & prout deus humanæ facti talis status introductus est, dupliciter spectari posse, primo secundum illum statum, in quo relictus est ex vi peccati originalis, vel solius, vel cum alijs personalibus culpis: secundo vt iam est sanatus per gratiam. Nam sicut supra distinximus statum gratiæ, ita hic distinguere possumus statum naturæ lapsæ. Duobus enim modis dicitur esse homo in tali statu, primo quia secundum præsentem iustitiam est in statu peccati, siue actualis, siue habitualis, vel originalis: secundo, quia propter peccatum præcedens caret originali iustitia, & integritate naturæ, licet fortasse secundum præsentem iustitiam sit in statu gratiæ, & hæc posterior acceptio est maxime vñtata, & in sequentibus illa frequenter vtetur, distinguendo hominem lapsum in peccatorem, & iustum, hæc enim distinctio locum non haberet, si status naturæ lapsæ semper includeret statum peccati, vel culpæ in homine permanentis. Non ergo illum includit, sed defectum integritatis naturæ, qui ex culpa aliquo modo propria præcesserit.

4. Omissio ergo pro nunc statu naturæ lapsæ iam reparatæ

L 2

paratæ